

ЗЕЛЯНІНА І МАЛІНА

Экалагічнае земляробства распаўсюджваецца на Брагіншчыне

Арганізацыя самазаянтаў насельніцтва — сярод прыярытэтаў мясцовых улад. На землях Гомельшчыны, што пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, гэтая тэма актуальная асабліва. Таму досвед Брагінскага раёна па ўкараненні прынцыпаў экалагічнага земляробства для вытворчасці якаснай прадукцыі ў сялянска-фермерскіх гаспадарках варты ўвагі. Напярэдадні кіраўнікі Саветаў дэпутатаў базавага ўзроўню ў Брагінскім раёне абмеркавалі работу па рэалізацыі мясцовых ініцыятыў ва ўзаемадзеянні з міжнароднымі арганізацыямі.

Навучылі вырошчваць чыстую прадукцыю

Яшчэ ў 2017 годзе Брагінскі раённы Савет дэпутатаў і грамадскасць паўдзельнічалі ў тыднях устойлівага развіцця і арганізавалі сустрэчы па сельскіх выканаўчых камітэтах, каб выявіць патрэбы мясцовых жыхароў. Той жа мэце садзейнічаў і конкурс «Мая Брагіншчына праз пяць гадоў». У раёне быў створаны Савет па ўстойлівым развіцці, які ўзначаліў старшыня Брагінскага раённага Савета дэпутатаў Аляксандр Калясан. Ён нагадвае, што раён як быў, так і застаецца пераважна сельскагаспадарчым:

— Нягледзячы на тое, што ўся наша тэрыторыя падверглася радыеактыўнаму забруджванню, раён працягвае жыць і развівацца. Дарэчы, у раёне зарэгістравана 18 сялянска-фермерскіх гаспадарак. Дзякуючы выкарыстанню прынцыпаў арганічнага земляробства, інавацыйных тэхналогій шэраг іх вырабляе экалагічна чыстыя прадукты.

Яшчэ ў 2015 годзе ў Брагінскім раёне быў створаны мясцовы фонд падтрымкі прадпрыемстваў і сельскага развіцця «Эка-Інавацыя». Фонд падаў заяўку ў праект «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь» і атрымаў фінансаванне. Галоўнай мэтай

ініцыятывы «Якасная прадукцыя» было навучыць мясцовых жыхароў вырошчваць у вялікай колькасці экалагічна чыстую агародніну і садавіну на брагінскай зямлі. Між тым для гэтага мясцовыя жыхары сталі ўдзельнікамі розных вучэбных трэнінгаў. Работнікі адной з фермерскіх гаспадарак пабывалі ў Францыі. Там набывалі вопыт і вучылі новыя тэхналогіі. Іх потым укаранялі ў сельскагаспадарчую дзейнасць на тэрыторыі Брагінскага раёна.

У выніку былі створаны пяць дэманстрацыйных пляцовак. За кожнай было замацавана па пяць мясцовых жыхароў, якія дзяліліся вопытам вырошчвання раслін і паказвалі, як працаваць з расадамі. Уся гэта работа пабудавана на прынцыпах арганічнага земляробства, без ужывання сродкаў хімізацыі на працягу ўсяго працэсу. Галоўная задача праекта — уцягванне мясцовых жыхароў у вытворчы працэс.

«Школа фермера»

Першай ідэяй было агульнымі сіламі вырасціць адзін гектар кропу. Тыя людзі, якія займаліся гэтым упершыню, са сваіх участкаў сабралі па 200–300 кілаграмаў зеляніны. Мясцовыя фермеры дапамаглі са збытам — і людзі атрымалі магчымасць зарабіць грошы. Галоўнае, што ўся прадукцыя, якую рэалізавалі, адпа-

Кіраўнік праекта «Узаемадзеянне для росквіту» Таццяна КАТЛАБАЙ (справа) перадае расаду клубніц Ніне ЯДЧАНЦЫ з вёскі Краснае. Высадкі прызначаны для шматдзетных і малазабяспечаных сем'яў, якія развіваюць арганічнае земляробства.

вядзе нормам, не ўтрымлівае нітрату. Усяго да зялёнай ініцыятывы далучыліся 22 уладальнікі дапаможных гаспадарак.

— На падставе назапашанага вопыту фонд «Эка-Інавацыя» падрыхтаваў праграму развіцця малога бізнесу і адкрыў «Школу фермера» з машына-трактарнай станцыяй і навучальнымі пляцоўкамі, — гаворыць Аляксандр Калясан. — Там фермеры могуць навучыцца новым падыходам у вядзенні гаспадаркі і раслінаводстве на прыкладах найлепшых узораў земляробства і раслінаводства. Пры садзейнічанні «Школы фермера» ўмацоўваюцца кааператывы і лагістычныя ўзаемаадносіны паміж удзельнікамі па вытворчасці і рэалізацыі агародніннай прадукцыі, адкрытая машына-трактарная станцыя аказвае паслугі насельніцтву ў апрацоўцы ўчасткаў з дапамогай спецтэхнікі.

Цяпер на Брагінскай зямлі вырошчваюць звыш трыццаці відаў рознай агародніны: таматы, перац, баклажаны, шпінат, рукалу, шмат разнавіднасцяў капусты: брокелі, квяцістую, пекінскую. Фермеры рэалізуюць сваю прадукцыю на рынкі і ў гандлёвыя сеткі вобласці. Нараканняў да якасці прадукцыі і выпадкаў вяртання не было.

Найлепшы раён для вядзення бізнесу

Яшчэ адзін прыклад: рэалізацыя праграмы па развіцці сеткі патэнцыялаў сямейных клубаў у Брагінскім раёне. У межах праекта, накіраванага на паляпшэнне сацыяльна-эканамічнай сітуацыі на тэрыторыі, якая пацярпела ад наступстваў Чарнобыля, на Брагіншчыне заснавана дзевяць сямейных клубаў. У іх ліку — «Матулін ручнік», «Батлеечнае мастацтва», «У будучыню — з надзе-

яй», «Сад мары», «Клуб сельскай гаспадаркі».

Праект «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь» стварыў умовы для развіцця малога прадпрыемства са школьнай парты: «Творчая майстэрня» працуе на базе Чамярыскага дзіцячага сада — сярэдняй школы. Дзякуючы ініцыятыве медыкаў «Інавацыі ў здароўе» жыхары раёна могуць на ранніх стадыях выявіць анкалагічныя захворванні і хваробы сістэмы кровазвароту. А мясцовая суполка «Брагінскія прысмакі» прапануе стравы, якімі з даўніх часоў харчаваліся нашыя продкі. У праекце «Малінавая ідэя» завязана больш за 40 сем'яў, якія займаюцца вырошчваннем маліны.

— Дарэчы, для земляробства прызначаны ў тым ліку зямельныя ўчасткі, якія вызвалены ў населеных пунктах у выніку зносу пустуючых і старых дамоў, — адзначае старшыня Брагінскага райсавета. — Выкарыстанне такіх участкаў мае шэраг сваіх пераваг, у тым ліку размяшчэнне ў крокавай даступнасці на тэрыторыі непасрэдна населемага пункта. Аператыўная і сістэмная работа па ўсіх пытаннях, звязаных з прадпрыемствам дзейнасцю і самазаянтам грамадзян, — гэта рэзервы, якія дазваляюць вырашаць шэраг важных задач — ад эканамічных да сацыяльных.

Нездарма ж Брагінскі раён летась быў адзначаны дыпломам у намінацыі «Найлепшы горад (раён) Гомельскай вобласці для бізнесу Беларусі — 2018» (з колькасцю насельніцтва менш за 50 тысяч чалавек).

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

САМ САБЕ ГАСПАДАР

Віцяблянін з'ехаў з горада ў вёску, дзе стаў фермерам і дэпутатам

Вось ужо восем гадоў віцяблянін Сяргей СУСЛАЎ жыве разам з сям'ёй у вёсцы Красны Двор Віцебскага раёна. Займаецца фермерскай гаспадаркай і ні разу не пашкадаваў, што абраў сельскае жыццё, паведамляюць «Віцебскія весці».

Ва ўсім яго падтрымлівае жонка Вераніка, якая цяпер у дэкрэтным адпачынку. Клопаты па гаспадарцы і клопат пра дзяцей (у сям'і ёсць сын-школьнік і дачка двух гадоў) яна ўзяла на сябе.

Кіламетраў за шэсць ад Рубы з'езджаем на грунтавую дарогу, што вядзе да вёскі, дзе будзе сваё радавое гняздо сям'я Суславы. На паўдарозе да яе ў лесе схавалася маляўнічае возера, якое летам становіцца месцам паломніцтва для адпачывальнікаў.

— Сядзібай свой дом назваць пакуль не магу, яшчэ вельмі ён сціплы, — кажа Сяргей Аляксандравіч. — І хоць у хаце ўжо ёсць усе выгоды цывілізацыі (водаправод, каналізацыя, цеплазабеспячэнне), аздабленне фасада яшчэ наперадзе.

Не адразу Сяргей рашыўся на такі адказны крок, як пераезд у вёску. Віцяблянін вырас, як той казаў, на асфальце і, здавалася, не быў прыстасаваны да сельскай працы. Праз год-другі мара стаць фермерам магла лопнуць...

— Мне дзявацца не было куды ў прамым і пераносным сэнсе, — дзеліцца Сяргей. — Адносіны з былой грамадзянскай жонкай сышлі да нуля. А калі яна пачула, што я стаміўся бадзяцца па здымных кватэрах і хачу перабрацца на сталае месца жыхарства ў вёску, адказала як адрэзала: «Нам не па дарозе».

Я шукаў домік у вёсцы — недалёка ад горада і не вельмі дорага. Мне ўсё спадабалася ў Красным Двары, калі ўпершыню апынуўся тут: і што дом на ўскрайку, і што побач по-

ле, лес. Разлог, чыстае паветра і цішыня, якую парушаюць толькі салаўіныя спевы ды чырыканне вераб'ёў.

Цалкам падтрымала Сяргея яго цяперашняя жонка Вераніка. Яшчэ некалькі гадоў Суслаў напрацоўваў пачатковы капітал, гандлючы агароднінай на Паўднёвым рынку. Менавіта тут яму падкінулі ідэю заняцца вырошчваннем бульбы.

Па вялікім рахунку патрэбныя два месяцы напружанай працы вясной, каб пасадзіць яе, і два — увосень, каб сабраць ураджай. Астатні час можна выкарыстоўваць на ўладкаванне побыту, сядзібы, свой адпачынак.

— Цяпер у нас 24 гектары зямлі, палову з якіх яшчэ не ўключыў у севазварот. Не так проста разараць зарослую хмызняком зямлю, — кажа суразмоўнік. — Першыя тры гады, якія даюцца фермерам на раскрутку без выплаты падаткаў, сышлі на выкараненне кустоў. Пачаў з аднаго гектара, цяпер бульбяныя плантацыі займаюць чатыры. Летась сабраў нядрэнны ўраджай бульбы беларускіх сартоў «Скарб», «Лілея», «Бліскавіца».

Пабудаваў сваё сховішча, ёсць бульбаўборачны камбайн, сартавальная стужка, два трактары з рознымі агрэгатамі. Усё гэта набыў паступова. На гэтую зіму ўпершыню засеяў яшчэ шэсць гектараў азімай пшаніцы.

Сяргей Суслаў у свой час скончыў Віцебскі дзяржаўны тэхнічны каледж па спецыяльнасці «Тэхнік-тэхнолаг». Можна рабіць сваімі рукамі ўсё.

За зіму не толькі адрамантаваў і падрыхтаваў тэхніку да працы, але і пабудаваў саўну з невялікім басейнам. З гэтай нагоды жартуе: «Любая авантура — гэта маё. Чым складанейшая задача стаўлю перад сабой, тым цікавей яе вырашаць».

Для сваіх патрэб сям'я Суславы трымае 50 трусаў. Але і тут, як заўважыў гаспадар, не ўсё так проста.

Віцебскія весці

Трусіныя скуркі нарыхтоўшчыкі сёння не купляюць. Футравую сыравіну ў літаральным сэнсе даводзіцца закупаць у зямлю ці спальваць. Але ж для фермера гэта страчаная выгада.

Як чалавек, якому да ўсяго ёсць справа, Сяргей прывычыўся разрываць не толькі свае праблемы, але і аднаўскаюцца. Калі трэба нешта падрамантаваць, прасвідраваць, падтачыць, усе ідуць да яго. Не расчышчана дарога — таксама да Суслава, часам нават з прэтэнзіямі: маўляў, чаму падводзіш?

За спагадлівасць, разуменне, гатоўнасць дапамагчы жыхары бліжэйшых вёсак Мазалаўскага сельсавета абралі Сяргея Суслава сваім дэпутатам.

Расказваючы аб грамадскай рабоце, ён не прамінуў агульчыць запыт сваіх выбаршчыкаў аб асвятленні вуліцы Садовай. Разам са старшынёй Савета шукае рашэнне гэтага пытання. Не маглі не спытацца ў Сяргея Аляксандравіча, на чым трымаецца яго вера ў поспех, што дае сілы рухацца наперад? «У мяне ніколі не было ўстаноўленых рабочых гадзін і начальнікаў. Я сам сабе гаспадар. Адчуваю адказнасць за сваю сям'ю. Хачу, каб дзеці раслі здаровыя і шчаслівыя, каб жыццё ў вёсцы кіпела. Пакуль ёсць сілы, зраблю ўсё, каб задуманае спраўдзілася», — адказаў ён.